

Risale-i Nur'da ibadetin ruhu?

İbadetin ruhu, ihlâstır. İhlâs ise, yapılan ibadetin yalnız emredildiği için yapılmasıdır. Eğer başka bir hikmet ve bir fayda ibadete illet gösterilse, o ibadet batıldır. Faydalar, hikmetler yalnız müreccih olabilirler, illet olamazlar.

Ubudiyet, emr-i ilâhîye ve rıza-yı ilâhîye bakar. Ubudiyetin dâîsi emr-i ilâhî ve neticesi rıza-yı Haktır. Semerâtı ve fevâidi uhreviyedir. Fakat ille-i gaiye olmamak, hem kasten istenilmemek şartıyla, dünyaya ait faydalar ve kendi kendine terettüp eden ve istenilmeyerek verilen semereler, ubudiyete münâfi olmaz. Belki zayıflar için müşevvik ve müreccih hükmüne geçerler. Eğer o dünyaya ait faydalar ve menfaatler o ubudiyete, o virde veya o zikre illet veya illetin bir cüz'ü olsa, o ubudiyeti kısmen iptal eder. Belki o hâsiyetli virdi akîm bırakır, netice vermez.

İşte bu sırrı anlamayanlar, meselâ yüz hâsiyeti ve faydası bulunan Evrâd-ı Kudsiye-i Şah-ı Nakşibendîyi veya bin hâsiyeti bulunan Cevşenü'l-Kebîr'i, o faydaların bazılarını maksud-u bizzat niyet ederek okuyorlar. O faydaları göremiyorlar ve göremeyecekler ve görmeye de hakları yoktur. Çünkü o faydalar, o evradların illeti olamaz ve ondan, onlar kasten ve bizzat istenilmeyecek. Çünkü onlar fazlî bir surette, o hâlis virde talepsiz terettüp eder. Onları niyet etse, ihlâsî bir derece bozulur. Belki ubudiyetten çıkar ve kıymetten düşer.

Yalnız bu kadar var ki, böyle hâsiyetli evrâdı okumak için, zayıf insanlar bir müşevvik ve müreccihe muhtaçtırlar. O faydaları düşünüp, şevke gelip, o evrâdı sırf rıza-yı ilâhî için, âhîret için okusa zarar vermez. Hem de makbuldür. Bu hikmet anlaşılmadığından, çoklar, aktabdan ve Selef-i Salihînden mervî olan faydaları görmediklerinden şüpheye düşer, hattâ inkâr da eder.

Lem'alar, 17. Lem'a,

13. Nota, 2. Mesele, s. 321

***

İbadetin şahsî kemalata sebep olduğunun izahı:

İnsan, cismen küçük, zayıf ve aciz olmakla beraber, hayvanattan addedildiği halde, pek yüksek bir ruhu taşıyor. Ve pek büyük bir istidada maliktir. Ve hasredilmeyecek derecede meyilleri vardır. Ve gayr-ı mütenahi emeller sahibidir ve addedilemez fikirleri vardır. Ve gayr-ı mahdud sheviye ve gadabiye gibi kuvveleri vardır. Ve öyle acaip bir yaratılışı vardır ki, sanki bütün enva ve âlemlere fihriste olarak yaratılmıştır.

İşte, böyle bir insanın o yüksek ruhunu inbisat ettiren, ibadettir. İstidatlarını inkişaf ettiren, ibadettir. Meyillerini temyiz

ve tenzih ettiren, ibadettir. Emellerini tahakkuk ettiren, ibadettir. Fikirlerini tevsî' ve intizam altına alan, ibadettir. Şehvîye ve gadabîye kuvvelerini had altına alan, ibadettir. Zahirî ve batınî uzuvlarını ve duygularını kirleten tabiat paslarını izale eden, ibadettir. İnsanı, mukadder olan kemalatına yetiştiren, ibadettir. Abd ile Mabud arasında en yüksek ve en lâtif olan nisbet, ancak ibadettir. Evet kemalat-ı beşeriyenin en yükseği, şu nisbet ve münasebettir.

İhtar: İbadetin ruhu, ihlâstır. İhlâs ise, yapılan ibadetin yalnız emredildiği için yapılmasıdır. Eğer başka bir hikmet ve bir fayda ibadete illet gösterilse, o ibadet batıldır. Faydalar, hikmetler yalnız müreccih olabilirler, illet olamazlar.

Kur'ân-ı Kerim vakta ki "Yâ eyyühe'n-nâsü'budû... (ilâ ahir)" [Ey insanlar! İbadet ediniz... (Bakara Sûresi: 21.)] emriyle insanları ibadete dâvet etti; sanki lisan-ı hal ile "Niçin ibadet yapalım? İleti nedir?" diye sorulan suali, Kur'ân-ı Kerîm "Rabbekümüllezî halakaküm..." [Sizi yaratan Rabbinize... (Bakara Sûresi: 22.)] cümleleriyle cevaplandırmak üzere Saniin vücud-u vahdetine dair bürhanları zikretmeye başladı.

İşârâtü'l-İcâz, s. 142